

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 10 kor.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahét(10) és
ünnepek utáni napok kivételével,
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megörzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XVIII. évfolyam 262. szám.

Nagy-Várad. Vasárnap, 1912. november 17.

A háború és a börze.

Háborus hírek keringenek a levegőben, szinte természetes tehát, hogy a napilapokban állandóvá lett ez a rovat: „Izgalom a tőzsdén.” A dolog egészen természetes. A börzét a köztudatban úgy ismerjük, mint a gazdasági életnek legérzékenyebb hőmérőjét. A börzének tehát természetszerűen meg kell éreznie, hogy hol mutatkozik hőemelkedés, vagy csökkenés, amelyből esetleg gazdasági életünkre veszedelem származhatnék.

Békés időben is akárhányszor látjuk azt, hogy egyetlen pisztolydörrenés mennyire mozgásba hozza a tőzsde higanyoszlopát. Mi, akik távol élünk a tőzsdei légkörtől, a legtöbbször nagy események hallatára is hidegek és fagyosak maradunk. Egynémelyik ember teljesen érintetlenül hagyja azt, ha az aratásra váró buza 55 fokos meleggel kénytelen küzdelembe. Vannak viszont olyanok, akikre a májusi fagy nincs semmi befolyással, a börze azonban mindkét eseményre néha szintén izgulni szokott. A tőzsdén izgatottságot okoz az is, ha a kaláni bánya részvényei 10 koronával esnek, holott a Magyarországon élő emberek 99 százaléka azt sem tudja, vajjon van-e kaláni bányarészvény?

Valóságos szerencse tehát ránk nézve, hogy van egy ilyen érzékeny hőmérőnk, csak az a baj, hogy a hőmérő igen sokszor a logika megcsufolásával végzi munkáját. Csak a közelmúltban is tapasztalhattuk, hogy a tőzsdének teljesen mindegy az, hogy a törökök verik-e a bulgárokat, vagy pedig megfordítva, egy és ugyanaz, a papír a török győzelem hírére éppen

ugy bukfencezett lefelé, mint a bolgár győzelem hírére.

Ebből a körülményből aztán a gondolkozni tudó ember kihámozhatja azt, hogy a tőzsde hőmérője nem mindég a gazdasági élet érverése után igazolódik, hanem nagyon sokszor mesterségesen szított megergeti fel benne a higanyt, vagy pedig mesterségesen előállított hideg viszi le egész a fagypontra.

Ez valósággal így is van. A gazdasági élet lüktetéséből származó motorikus erő mellett van még ezenkívül a mi tőzsdénknek egy igen jelentékeny hajtóereje, amit közönséges nyelven úgy hívnak: spekuláció. A spekulációnak a tápláló ereje pedig a gazdagodási vágy. A tőzsdei izgalom legnagyobb részét erre az utolsó forrásra kell visszavezetni a legtöbbször. Ezért nem talál közhitelre nálunk az ország lakosainak túlnyomó nagy része előtt semmiféle börzei árhullámzás. Ezért nem telik el félelemmel sokunknak a szive akkor, amikor a lapok börzei pánikról írnak, amit közönséges nyelven általános rémületnek lehet nevezni.

Ha a magyar tőzsde legalább olyan mértékben kiirtotta volna a spekuláció fattyuhajtásait, mint ahogy azt a nyugati államok tőzsdéi kiirtották, akkor ami tőzsdénk is valóban azok közé a hőmérők közé tartoznék, amelyek világosan megmutatják, hogy vajjon politikai, társadalmi és gazdasági életünk esetén mikor van hőmérsékváltozás. Így azonban a tőzsdét csak úgy tekintjük, mint valami rosszul sikerült orvosi műszert, amelynek a mutatója teljesen a kezelőjének kénye-kedve szerint igazodik.

Különösen a magyar gazdakö-

zönségnek volt alkalma nagyon sokszor ennek az állításnak az igazságáról meggyőződni. Volt alkalmunk akárhányszor tapasztalni azt, hogy a gabonátőzsdére teljesen hatástalan volt úgy a májusi fagy, mint a júniusi hőítés. Pedig ugyan akkor sok százezer magyar gazda tördelte kétségbeesetten a kezét s várt egy biztató intést attól a szervezettől, amelyet sokan szeretnek gazdasági életünk szívének nevezni. Viszont tudunk olyan esetet is, hogy amikor egy-egy börzei nagyhatalmasságnak újautomobilra volt szüksége, a tőzsde valósággal izgulni kezdett. Eppen ez okból kérjük már esztendőnk óta, csináljanak rendet már ami tőzsdénken is. Küszöböljék ki onnan a hazard-játékot. Békés időben erre a kérdésre rá sem hederítettek, most azonban szinte kapóra jön a keleti esete-paté, a börzének a legmerészebb hazardőrjei kezdenek sopánkodni azon, hogy mégis csak jó volna egy kis rendet teremteni. Lesz-e ebből a rendszárlásból valami, azt még nem tudjuk. Eppen azért figyelmeztetünk mindenkit arra, hogy a budapesti tőzsde izgulásából egyelőre ne következtessen semmire.

A magyar delegáció. A magyar delegáció tengerészeti albizottsága ma délután ülést tartott, a melyen báró Dániel Ernő elnökölt. Az előadói tisztet Rosenberg Gyula betegsége miatt Molnár Viktor töltötte be. Molnár Viktor előadó ismertette az előirányzatot, ezután Montecucoli tengernagy beszélt. Ezután Heltai Ferenc és Okolicsányi László delegátusok az ipari bizottság jelentéseit olvasták fel.

Linoleum
és szőnyeg ház.

HAAS LIPÓT

szövet-szőnyeg
és
Linoleum-szőnyeg

gyári raktár.

A Monarchia legolcsóbb árai. Dús választék.

GYÁRI RAKTÁR: Nagyvárad, Rákóczi-ut 5.
Telefon 463. sz.

RAKTÁRAK:
BUDAPEST
NAGYVÁRAD
DEBRECEN
KOLOZSVAR
TEMESVÁR
CSERNOWITZ
SALZBURG

Telefon 463. sz.
PÁRIS
WIEN
LEMBERG
TRIEST
FIUME
LINZ
GYOR

A BALKÁNI HÁBORU.

A fegyverszünet utban van ugyan, de még nem kötötték meg, sőt — mint a legújabb tudósítások hirül adják — egyelőre akadályokba is ütközik. A csataldzsi vonalon folyik a harc, de akármilyen véresnek ígérkezik és akármilyen véres is lesz az, mégis az utolsó csatáknak mondhatók, mert ez az utolsó védelmi vonala Konstantinápolynak. A bolgárok, mint a jelek mutatják, mindenáron beakarnak vonulni Konstantinápolyba, habár nem is fogják megszállva tartani.

A háborúról szóló tudósításaink a következők:

Nincs fegyverszünet.

Konstantinápoly, nov. 16.

A porta nem fogadta el a bolgár fegyverszünet feltételeket. Bolgár részen sincs hajlandóság fegyverszünet megkötésére, hanem a fegyverrel való utolsó döntés által akarják a béket létrehozni.

Konstantinápoly előtt.

Berlin, nov. 16.

A „Berliner Zeitung am Mittag“ jelentí Szófiából: Azt a hirt, hogy a bolgárok keresztültörték a csataldzsi vonalat, megerősítették. A bolgár csapatoknak Konstantinápolyba való bevonulását ma (szombat) reggelre várják.

Elkerülték Durazzót.

Belgrád, nov. 16.

Magánjelentések szerint a Nevecies-hadosztály megérkezett Durazzó alá, felsőbb rendeletre azonban visszahúzódott és Szkutari ellen vonult. Így tehát nem igaz az a tegnapi hír, hogy a szerbek Durazzót

megszállták. A szerb hadosztálynak Durazzó alól való visszavonulását Ausztria-Magyarország és Oroszország közbenjárására vezetik vissza.

A porta ajánlata.

Konstantinápoly, nov. 16.

Azokról a feltételekről, amelyeket Törökország a balkáni államoknak megadni hajlandó, jól értesült forrásból a következőket jelentik: Törökország följánlja Görögországnak Krétát Szaloniki visszaadása ellenében, Macedóniának a legmesszebbmenő autonómiát adja Törökország Bulgária, Szerbia és Montenegró képviselőinek kormányzása alatt, akiknek székhelye Üszkübben lesz, teljes autonómiát ad Albániának egy császári herceg kormányzósága alatt. Szerbiának szabad átmenetelt enged a kavalai kikötőig, Montenegrónak átengedi San-Giovanni di Méduát, Angliának odaadja a Suda öbölt, Oroszországgal antant szerződést köt Kis-ázsiairól és Kurdistánról, Franciaországnak kiváltságokat ad Szíriában és decentralizáló kormányzást hoz be keleti európai Törökországba.

A Dardanellák megnyitása.

Konstantinápoly, nov. 16.

A török kormány a Fekete-tengeren lévő kereskedelmi hajóknak nyolc napra megengedte a Dardanellákon való átmenetelt. Szabasztopolban ez idő szerint huszonöt görög kereskedelmi hajó van.

A fegyverszünet feltételei.

Belgrád, nov. 16.

A fegyverszünet feltételeiről a következőket jelentik: A szövetséges államok mindenekelőtt azt követelik, hogy Törökország mind a négy állammal egyszerre kösse meg

a fegyverszünetet. Ennek föltételéül Bulgária Drinápoly átadását és a csataldzsi vonal kiürítését, Szerbia Monasztirnak és Montenegró Skutari-nak átadását követeli. A Montenegróval való fegyverszünet elé az a nehézség hárul, hogy Skutari nem akarja magát megadni és hogy az albánok, akik Esszad basát támogatják, folytatni akarják a harcot addig, a mig Albánia teljes autonómiáját meg nem kapja.

Balkán konferencia.

Pétervár, nov. 16.

Az orosz külügyi kormány ragaszkodik ahhoz a tervéhez, hogy a hatalmak tartsanak nemzetközi Balkán-konferenciát, amelyre a pénzügyi kérdések rendezése céljából feltétlenül szükség van. A kedvezményezést a harmas entente fogja vállalni és a program eleve kizárja a területiális változások megvitátását.

Bolgár optimizmus.

Szófia, nov. 16.

Danew, a minisztertanács megbízásából a bolgár főhadiszállásra utazott, hogy Ferdinánd királyt informálja.

Ma már pozitív formában beszélnek a román és szerb speciális kérdések szabályozásának lehetőségéről. E szerint Szerbia Montenegróval közösen birtokolna egy 12 kilométer hosszú adriai partrészletet és megkapnák Alessio és San Giovanni de Meddua kikötőket; ennek fejében Ausztria-Magyarországnak garantáltatnék a szaloniki-i vasutvonal ellenőrzési joga. Ezt a javaslatot Anglia terjesztette elő s állítólag chance-ai vannak az elfogadásra. Általában az osztrák-magyar-szerb kiegyezés kérdésében itt mind optimisztikusabb felfogás jut kifejezésre.

JATEK.

Elegánsan bútorozott szalón; Mari, az asszony, úgy 25 év körül, a pamlagon hever, Dezső, a férj, 30 éves író, az asztal mellett ül, fejét tenyerébe hajtvá.

Mari: Azalatt az öt év alatt, — amióta elvettél, mindig ilyen szótlan voltál.

Dezső: Csak nem akard ezzel azt mondani, hogy nem szerettelek? ... vagyis, hogy nem szeretlek?

Mari (hozá megy, durcásan): Hová gondolsz? (fejét simogatja és csókolja.) De ez a szótlanág! folyton a Muzsáddal foglalkozol, még ha velem vagy, akkor is, mert nem tudom másként megmagyarázni a némaságot.

Dezső: Értsd meg fiam, hiszen ha más-sal nem, hát a szememmel, a nézésemmel kétségtelenül bebizonyítottam szerelmem.

Mari: Ugyan! Most meg egyenesen azt akarod vitatni, hogy én kételkedem a szerelmedben? Mondtam már, hogy nem erről van szó! ... Azt akarom hogy hagyd el egy kissé az íróasztalt és foglalkozzál velem is. Beszélj, mulattass, ... csak ne mindig az a bamba ábrándos tekintet!

Hiszzen elég sajnós, hogy eddig kellett együtt lennünk, anélkül, hogy a lelkedet is nekem adtad volna!

Dezső: Csacska beszéd. Te jól tudod, hogy élnünk is kell és én csak úgy, mint

egy jóra való iparos a műhelyben, azonkép én az íróasztal mellett dolgozom, a te kényelmedért.

Mari: Ez igaz és a siker megis van; úszunk a dicsőségben, szinte már most halhatatlan vagy; vagyunk is van, gondatlanul élhetünk. ... De most aztán csak elvárhatom és meg is követelem, hogy végre engem is észre végy! Beszélj, aprózd meg a szerelmedet, szavalj, esdekelj, vagy... bármit, csak ne ez az átkos hallgatás!

Dezső: Nézd szívem, tudod, hogy író ember vagyok s habár ez nem zárja ki a színészi tehetséget, bennem egyáltalában nincs ilyesféle. Ami meg a szerelmem illeti, az oly hatalmas, sziklaszilárd, hogy felaprózni lehetetlen.

Mari: Te csak maradsz, aki vagy; nem akarsz megérteni. A közönséges emberek mily boldogok. A legeggyűbb férj is tűzbe jön, megittasul szerelmesének láttára és egész hősköltevényeket szaval... és te, a lángész csak hallgatsz... Hát ne essem kétségbe? (Sir.)

Dezső: Drágám, aranyom ne pityeregj! Nem találod furának, hogy most, évek mulva jut ez az eszedbe? ... No persze, unalmas az egyhangúság. Látod, nekem mindig újabb és újabb téma jár a fejemben és az elüzi az unalmat.

Mari: Épen ez az, amit nem tűrök. Hát

hol maradok akkor én? Talán csak nézzem, hogy te miként szórakozol? ... Tudhatnád, — elég jól megirtad, hogy a magamfajta asszonyokat fel kell vidítani. Ha beszélni, társalogni, enyelegni akarok veled, azt is csak a könyveid útján tehetem meg. Eddig így volt, de ezután már nem tűröm! Érted? Nem tűröm!

Dezső: Nézd kérlek! ... Én értem a te helyzetedet s bár lehetetlent kívánsz és mégis megfogom kísérelni a dolgot.

Mari: Majd meglátjuk, mert hanem, úgy lesz eszem más módhoz folyamodni!

Dezső (elgondolkozva): Mit mondasz?

Mari: Igen, eltaláltad, azt gondolom az azt mondtam, hogy udvarolhatni fogok magamnak. Hiszen már mindenki nevet rajtam, hogy a „nagy írónak„ vagyok felesége és nem a férfinék.

Dezső: (haragosan:) Hát tedd! kísérel meg, de azt is tudd meg, hogy nem fogod megköszönni! Mert én tudok tűrni, de hogy ha kenyértörésre kerül a sor, biztos lehetsz, hogy nem én huzom a rövidet!

Mari: (csellel: És honnan tudod, hogy eddig nem tettem-e? Hátha eddig csak azért nem szóltam ilyen komolyan, — bár néha néha figyelmeztettelek, hogy foglalkozzál velem is, de hasztalan, mert...

Dezső (magából kikelve): Ne folytasd! te... Hallatlan, ilyesmire vetemednél? ...

Szőnyeg, függöny és arany-himzések óriási választékban Haas Fülöp és Fia cég

Rimanóczy-palota.

Perzsa és smyrna szőnyegek nagy mennyiségben és olcsó árban kaphatók.

Magyarok a bolgár királyné előtt.

Szófia, nov. 16.

A királyné tegnap délelőtt a hercegnők kíséretében meglátogatta a német Vöröskezeszt missziót, délután pedig a katonai iskolát, ahol a magyar misszió teljesit szolgálatot. A királyné e két misszióknak teljes megelégedését és fáradozásukért köszönetét fejezte ki. Este a királyné a magyar misszió hölgyeit kihallgatáson fogadta.

A török hadsereg állása.

Konstantinápoly, nov. 16.

A török hadsereg centruma 1.600,000 emberből áll Hademkői mellett. A centrum minden oldalról mocsarakkal és tavakkal van körülveve, úgy, hogy teljesen lehetetlenség még csak meg is támadni őket. A csapatok erősítése egyre tart. Jelenleg minden négyszög méter területre 5 katona jut.

Kolera a török hadseregben.

Konstantinápoly, nov. 16.

A csatalsai táborban körülbelül ötezer török katona esett kolerába és a járvány olyan ijesztő, hogy a betegek negyedrésze esik áldozatul. A kolera teljesen megakadályozza a török sereget minden hadműveletben.

A bolgárok veresége.

Belgrád, nov. 16.

A bolgárok veresége a csatalsai vonalon tgen erős már eddig is. Az összevonások alkalmával megállapították, hogy a bolgárok 25,000 embert vesztek, akik közül igen sokat fogságba ejtettek a törökök.

különb is láttalak, a mint az Elzáéknál azzal a magas barna fiúval bizalmas pillantásokat váltottál, csak tettem magam, mintha nem venném észre, nem akartam megrontani a békés, nyugalmas életünket, mert a folytonos esetepaté utoljára is rosszul végződne!

Mari (lehunytt szemmel, szinte élvezettel hallgatja; egyes erősebb szónál szólni akar, de visszatartja magát).

Dezső: Ugy-e igaz, nem is tiltakozol!... Velem, a jámbor férjjel illet cselekedni! Hát nem elégitett ki az én féktelen szenvedélyem, a csók, ölelés, a sok-sok vers; nem volt elegendő. Valamennyi művemben te vagy megrajzolva, a hogy magam előtt láttalak és te mindezt nem akarod észrevenni!? Nem hozza lázba, forrongásba a szived, véred, az idegeidet?... Hiszen ha én nem fecsegek össze-vissza mindenféle badarságokat, csak a nagy szenvedélytől van, mert a csábító, a léha, üres ficsurok fegyvere a mézes-mázos beszéd... De hasztalan minden, hiába, már látom, elvesztettelek, bár legjobban szeretnék visszavonulni veled valamely elhagyott szigetre; de nem, nem... ott sem tudnák szórakoztatni. En csak a nagy író vagyok a te számodra is és nem a — férjed!

Szünet. Mari gyönyörrel hallgatta a ki-

A Balkán fejedelmek bevonulása.

Berlin, nov. 16.

Szófiából táviratozzák mai kelettel: Péter király Csatalsába utazik Ferdinánd királyhoz. György görög király pedig hajón megy San Stefanoba, hogy mind hárman együtt legyenek a csapatok élén, mikor a diadalmas hadsereg bevonul Konstantinápolyba.

A béke föltételei.

London, nov. 16.

Egy szófiai értesülés szerint a balkáni háború békeföltételei a következők:

1. Bulgária nem kifogásolja, ha Törökország megtartja magának Konstantinápolyt és a Dardanellákat.
2. Görögország kapja Krétát Szaloniki ellenében.
3. Macedóniának a legmesszebbmenő autonómiát biztosít Törökország, Szerbia, Montenegró, Bulgária képviselőinek kormányja alatt. A székhely Üszküb legyen.
4. Albánia egy császári herceg kormányzása alatt autonómiát nyer.
5. Szerbia szabad átkelést kap a cevalai kikötőig.
6. Montenegró kapja San Giovanni kikötőt.
7. Anglia Sudát öblöt kapja.
8. Oroszország bizonyos szerződéses viszonyba lép Törökországgal Kisázsia és Hindontanióra.
9. Franciaország kiváltságokat kap Sírriában. Ezeket a feltételeket Törökország 24 óráig tárgyalhatja és ha el nem fogadja, úgy a legkegyetlenebb ellenségeskedés kezdődik meg újból. Természetesen ezek a fel-

fakadást s most önfelelt mosolylyal néz a férjére.

Dezső (csodálkozással): És te ezen mosolyogsz? Most, a mikor komoly dologról van szó! Még gúnyt üzész belőlem! Vesztembe rohantam, a midőn téged először meglátva, oltárképemül választottalak; hisz engem is mardosott a lelkiismeret, hogy nem tudom kiadni magamból szóval, bókokkal azt az óriási érzést, a mely hozzád fűz!... Ha alkalom volna, csodát tudnék érted művelni. De hagyjuk! Neked ez is csak játék... hiu vagy annyira, hogy nem elégit ki a neved, sem a dicsőségem, a melyben osztozol velem. Mást, többet akarsz!... De ha nem tudok többet adni!... Örületbe kergetsz... (Fáradtan roskad a székre.)

Mari (átszellemülten): Látod, látod, ugy-e, hogy tudod, ha akarod? Most ismeretek meg igazán; de ne nehezted reám, hogy ennyire kifárasztottalak. Látod, mert egy kissé felébresztettem a féltékenységed, már meg is gyanúsítottál valami magas fiúval...

Dezső (zavart izgatottsággal): Hogyan?

SARKÁNY GYULA.

tételek nem hitelesek már csak azért sem, mert a Balkán jól tudja, hogy ezt sem a monarchia, sem Olaszország, sem pedig Németország nem fogadhatják el.

Oroszország közvetít.

Pétervár, nov. 16.

Oroszország Szerbiának a kikötő szerzése tárgyában folyó törekvéseiben a közvetítő szerepet fogja vinni.

A miniszterek tüntetése.

Belgrád, november 16.

A szerb király fogadtatására nagyban készülnek Belgrádban. Ferdinánd király szintén Belgrádba fog utazni. Vasárnapra a szövetséges államok miniszterei Belgrádban tüntetni fognak az Adria kikötők megszerzése ellen irányuló törekvések miatt.

Skutarit nem bombázzák.

Szófia, nov. 16.

Szkutari bombázását a kedvezőtlen idő miatt félbehagyták.

Tisza beszámolója.

A „Politikai Hiradó jelenti“ Aradról Tisza István e hó 18-án érkezik Gesztről Aradra, hogy választói előtt beszámolót tartson. Ez alkalommal a munkapártnak mintegy 80 képviselője megy le Aradra, a Budapestről reggel induló külön gyorsvonattal megy le, délben érkezik meg Aradra. Tisza a Fehér Kereszt szállóban fog megszállani, itt lesz a bankett s innen megy délután 3 órakor Tisza a beszámolóra. Tisza érkezése, mint Aradról jelentik, nem fog simán lefolyni. A munkapárt, polgárság, munkásság, rendőrség, katonaság nagy előkészületeket tesznek. A katonaság és rendőrség óriási előkészületeket tesz, a függetlenségi párt elhatározta, hogy a beszámolón megjelenik, a szociálista párt pedig ma este gyűlést tart, hogy a munkaszünetet proklamálja. — Politikai körökben azt hiszik, hogy Tisza válaszolni fog Andrássy azon nyilatkozatára, melyekben felszólítja a kormányt, hogy a külpolitikai bonyodalmakra való tekintettel teremtsen meg a parlament békét.

A parlament ülésezése.

A delegációk e hó 19-én megkezdik plenáris üléseit s valószínű, hogy e hó 23-ára be is fejezik. A kormánynak az a szándéka, hogy közvetlen a delegációk után, e hó 25-re egybehívja a parlamentet s megkezdje vele az 1913. évi költségvetés tárgyalását. Hogy ez minél hamarabb megtörténhessen, az új házszabályok alapján délelőtt és délután is ülésezik a Ház.

A kormány a költségvetés tárgyalása során több fontos javaslatot fog beterjeszteni, köztük a választói jogról szóló törvényjavaslatot is.

A képviselőház ülései alatt természetesen a Házat állandóan katonai kordon veszi körül.

Nagy Karácsonyi Ocassió **Cziller Imre** nagyáruháza

Raktáram összes cikkei november 18-tól deczember 31-ig leszállított árban árusítatnak.

Szent László-tér 1. Fiók-üzletek: Szent László-tér 6. és Rakóczi-ut 7. sz.

A Moskovits-gyár ujjászervezése.

Egy nagyváradai vállalat fejlődése.

Ki emlékszik még arra a szerény kezdetre, a melyből a Moskovits-cipőgyár kiindult hódító útjára?

A mai városháza helyén ott maradt egy ócska ház, valamikor püspöki lak, később jogakadémia és főgimnázium, végül főreáliskola volt. Egy szép napon azután a reáliskola is ott hagyta s elődei példáját követve, ő is fényes, emeletes palotába költözött. Az ócska épület üresen maradt. Ott létesült szerény keretek, de komoly törekvések közt Nagyvárad első nagyszabású cipőgyári vállalata, a Moskovits-féle cipőgyár.

A vállalat önmagától fejlődött tovább. Csakhamar szűk lett számára a reáliskola volt épülete, helyet cserélt tehát a rendőrséggel. A Kossuth-utcán a volt rendőrségi épületbe költözött. A fejlődés itt is tovább tartott s az udvarban hatalmas, négyemeletes gyári helyiséget kellett állítani, mely az óriási méreteket öltött üzemnek megfelelt. Üzlethelyiségeket állítottak az ország minden nagyobb városában, kezdve Budapesten s míg azelőtt a magyar kereskedelem csaknem kizárólag külföldről behozott cipőket árusított, a nagyváradai cipőgyár megkezdte az eredményes harcot a külföldi cipőgyártmányok behozatala ellen.

Ez, a külföldi cipőárak kiszorítása volt a gyár egyik főcélja.

A napokban sokat emlegették minden körben a Moskovits-féle cipőgyárat. Tekintettel a mostani pénzügyi helyzetre, természetesen az emlegetések során a vállalat nagy érdeklődés központjában áll. *Hatszáz munkást foglalkoztat* a gyár, hatszáz munkás és egy virágzó vállalat jövője olyan ügy, mely iránt joggal érdeklődik a közönség.

Hogy a közönséget teljesen megbizhatóan tájékoztassuk a valóságról, volt alkalomunk egy beavatott egyéniséggel beszélni s tőle információkat szerezni a gyár jövőjére nézve.

Az első kérdés természetesen az, mit céloz a gyár vezetőségének tervezett akciója? Mert nagyszabású akció van készülöben, hiszen éppen ennek a megoldásnak nyomán kezdett a közönség is jobban érdeklődni a gyár jövő szándékai iránt.

A válasz világos és határozott volt.

— A magyar cipőgyári ipar ma még nem képes az ország fogyasztását kielégíteni és ennek tudható be, hogy statisztikai adatokkal bizonyíthatólag még mindig 30 millió értékű kész cipő behozatalunk van a külföldről. — A Moskovits cipőgyár érdekelt tényezői a magyar ipar fellendítését és a munkásviszonyok javítását tűzte ki feladatául azon határozatával, melyben kimondta, hogy a gyár termelő képességét napi 1000 párra emeli fel, a tömegáru gyártásra való áttéréssel.

Ezen nagyfontosságú ujitása a gyártási műveletnek a külföldi behozatal csökken-

tését és ezáltal a magyar ipar kívánatos megerősödését jelenti egyrészt, másrészt pedig az ország munkásviszonyaiban is nemes hivatást tölt be, mert a termelés fokozása által több ipari munkás nyer állandó és biztos megélhetést.

— S mi módon fogják ezt keresztülvinni? Az kétségtelen dolog, hogy a még mindig jelentékeny behozattal szemben a termelés fokozása szükséges. De ez jelentékeny új tőke bevonása nélkül lehetetlen. Van-e kilátás az új tőke megszerzésére?

A cél megvalósítására és az üzem zavartalan biztosítására *elsőbbségi részvények* kibocsátása által új befektetés eszközöltetik. — Ezen pénzügyi művelet keresztülvitele már biztosítva is van és részt vesznek abban az eddigi vezetőségen kívül a cipőgyártás és bőrgyártás terén ismert nevű szakemberek is.

— Ezzel kapcsolatban nem fog-e bekövetkezni személyzeti változás a vezetőségben is?

— A reorganizáció folytán az eddigi belső vezetésben is személyi változások állanak be és az igazgatóság nagy programjának teljes megvalósíthatása érdekében Moskovits Farkas vezérigazgató és Moskovits Simon kereskedelmi igazgató állásukról lemondtak, mit az igazgatóság elfogadott.

Az igazgatóság legközelebb rendkívüli közgyűlést hív össze, mely az elsőbbségi részvények egyidejűleges kibocsátásával a törzsrészvényekre vonatkozólag, ugyancsak az átalakulással kapcsolatos fontosabb ügyekben szükséges intézkedéseket megteszi.

Eddig az információ. A magunk részéről csak örülni tudunk annak, hogy a gyár vezetősége megtalálta és erélyes kézzel meg is ragadta a célra vezetó módot. Nem tekintve személyi érzékenységeket, erélyesen megtesz mindent a gyár fejlesztésére. Ez a hiteles forrásból nyert értesülés a legélénkebb cáfolata a gyárról szállongó s szemmel láthatólag rosszakaratú híreszteléseknek. Az az erély, amellyel a vezetőség a személyi kérdéseket a vállalat érdekében megoldotta, garancia arra is, hogy a fejlesztési programot is ugyanezzel a következetességgel viszi keresztül s annyi család és munkás kenyereit teljesen biztosítani fogja. A pénzügyi művelet sikeréről való előzetes gondoskodás pedig a legteljesebb megnyugvást adja.

A gyár akcióját továbbra is figyelemmel fogjuk kísérni.

Városi közgyűlés.

— Harmadik nap. —

Nagy-Várad város törvényhatósági bizottsága tegnap, a harmadik napon végre befejezte a közgyűlést.

A bizottsági tagok csekély számmal voltak jelen.

Hlatky Endre főispán elnökölt.

Az előző napi jegyzőkönyvek hitelesítése után a hátralévő ügyekre tértek át.

Elfogadták az új vízműtelepnél szükséges tartalék géprezszek beszerzését, valamint elrendelték a magas víztartónál szükséges munkálatokat.

Elfogadták a városi villamos vasut tár-

sasággal kötendő egyezsége vonatkozólag a jogügyi bizottság véleményét.

Elhatározták, hogy a Szigligeti szobor alapozási költségeit a város viseli.

A magyar városok országos kongresszusának helyi bizottságát a következő tagokból alakították meg: Baróthy Pál, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, dr. Károly Irén, dr. Medvigy Gábor, dr. Molnár Imre, dr. Adorján Emil, dr. Grósz Menyhért, dr. Agoston Péter, dr. Mihály Lajos, dr. Moskovits József, Sas Ede, Siket Traján, dr. Stokker József, dr. Vucskies Gyula, Rádl Ödön; a tisztviselők közül Rimler Károly, Gerő Armin, Komlóssy József, Lukács Ödön, Eleméry Ferenc, dr. Thury László, dr. Istvánffy István, dr. Mayer László, Kószeghy József; kongresszusi tudósító: Lukács Ödön.

A városi tanács előterjesztést tett, hogy a városházán liftet készítsenek, különös tekintettel a 2 emeletre.

Dr. Adorján Emil nem tartja a liftet szükségesnek, de különben is drága a 11 ezer korona, mikor nincs pénzünk. A javítás is sokba kerül és két állandó ember szükséges hozzá, mint liftkezelő. Térjenek napirendre.

Dr. Hoványi Gyula a közönség érdekében tarja szükségesnek a liftet.

Balog Döme halasztási indítványt tesz.

Rimler Károly fejtegeti, hogy az árvaszékhez sokan járnak, azonkívül ott lesz a bejelentési hivatal, tehát sok ember veszi a liftet igénybe. Külön kezelő nem kell, mert kitelik a mostani személyzetből. A polgárság érdekében szükséges a lift a városházán.

Siket Traján okos, helyes dolognak tartja a városházán a felvonó gépet, azért azt megszavazza.

A közgyűlés azonban egy szavazattöbbséggel napirendre tért a javaslat fölött.

Nyugdíjazásokat, előleg és szabadság iránti kérelmeket intéztek ezután el s a közgyűlés véget ért.

Farizeuskodás.

Nagyon megható cikket olvastam tegnap egyik nagyváradai lapban. Elmondatik benne, hogy miesoda kegyetlen dolog az, másnak az anyagi bajait nyilvánosan szelölőztetni. Többé-kevésbé valamennyiünket sujt a mai nehéz helyzet, mindenkinek van aggodalma, küzködése — mire való megzavarni a szomszédot abbéli fáradozásában, hogy gondjaitól szabaduljon? Törődjék mindenki a maga bajával s ne legyen arra gondja, hogy mászik ki más a bajból. Seperjen mindenki a maga kapuja előtt.

Okos beszéd. Régen kellett volna erről gondolkoznia a sajtó bizonyos részének, mely azzal tud mindig maga mellett reklámot ütni, hogy magánügyeket szelölőztet s olyasmikbe üti az orrát, amikhez sem neki, sem a nagy közönségnek semmi köze. Valami mea culpa-félét véltem kiolvasni a cikkből s bizonyos megnyugvással akartam konstatálni, hogy ime még ott is van megbánás és megtérés, ahol eddig nem mertem remélni...

Tovább forgatom a lapot — s a negyedik oldalán megállok. Mi ez? A szemem

Az új csipke-áruházban

Nagyvárad, Kossuth-u.
Turul cipőüzlet mellett.

feltűnést keltő alkalmi áruk uri és női divatcikkekben, óriási választék keztyűk, férfi- és női gyermek eső- és napernyők, ridikülök, zürichi csipkék, aplikációk, stórok fehérművek és közimunkákban.

káprázik? Hogy is mondta az előbbi cikk a magánügyek szellőztetésének kérdéséről azokat a szép axiómákat? Ime, a pompás erkölcsi prédikáció szép elveire itt jön a gyakorlati pofon: a negyedik oldalon ugyanez a lap ugyanabban a számában a lehető leg részletesebben leírja egy nagyvárad elölkelő uriember minden anyagi belső ügyeit, belepiszkál a veséjébe, meghureolja irgalmatlanul, intervjúkat, szaglászásokat közöl és igyekszik egy szerencsétlen családapa keserves gondjait a nyilvánosság előtt lehetőleg minél részletesebben kinpadra feszegetni.

No hát erre már kitör az emberből a felháborodás. Ekkora farizeizmusról eddig fogalmunk nem volt.

A dolog magyarázata egyébként csak néhány szó. Az illető, melyről szó van, a szabadkőművesség leibzsornálja. A meghurcolt uri ember pedig keresztény. Hajrá! Üsd!

Az eljárás is teljesen jellemző. Hirdetni a magánügyek kimelését, mert hát bizony vannak gründoló testvérek és hitsorsosok, akik most ugyancsak hálásak a kiméletért. De mit kimélet, mikor egy keresztény családapáról van szó? Azt egész nyugodtan szét lehet szedni izekre, a kimélet gyönyörű elve keresztényekre ki nem terjesztetik. Azokra szabad a legszebb elvek hirdetése mellett kegyetlen embervadászatot rendezni.

Mit tetszik szólani, ha egyszer mi kezdünk el a házspekuláns és gründoló testvérek kisdéd dolgai iránt érdeklődni? Nem tesszük, mert a mi erkölcsi felfogásunk kissé más. De ekkora farizeizmus láttára felháborodik az ember s szinte önkéntelenül is azt kérdezi, kenyérral dobjuk-e vissza csakugyan a kővel dobáló farizeusokat?

Három diszoklevél.

*

A Szigligeti Társaság még júniusi közgyűlésen három igen előkelő férfit választott tiszteletbeli tagjai sorába. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel vette tudomásul az elnöknek erre vonatkozó előterjesztését s a Szigligeti Társaság impozáns demonstrációval vezette be tagjai sorába gróf Széchényi Miklós váradi püspök, Hlatky Endre főispán és Kollányi Boldizsár kanonok neveit.

Ezzel a választással háláját, elismerését és nagyrabecsülését fejezte ki az irodalmi társaság mindama kitűnő érdekért, amelyeket az új tiszteletbeli tagok a hazai kultúra pompás fejlesztése körül szereztek. Valóban büszke lehet az a társaság, amely ilyen tiszteletbeli tagokat választhat tagjai sorába.

A tiszteletbeli tagság azonban bizonyos külső, ünnepélyes formásokat is megkíván. Az illetők számára fényes kiállítású diszoklevelet ad a társaság, amelynek elkészítése iránt Rádl Ödön nyomban megtette az intézkedést és a régivel sokkal diszesebb,

művészi aranyozott médium-rajzokkal gazdagon ékesített okleveleket rendelt.

Az oklevél szövege maradt a régi s mindenikben természetesen helyet hagytak a név számára. Az elkészült diszoklevelek mindenike rendkívül megnyerő és nagyon izléses.

Gróf Széchényi Miklós megyés püspök részére kiállított diszoklevél a következőképpen szól:

A Szigligeti Társaság

Nagyméltóságu

Dr. gróf Széchényi Miklós

váradi latin szertartású megyés püspök urat

a magyar irodalom és közművelődés körül szerzett kiváló érdemeiért **tiszteletbeli tagjává** választotta és őt jelen oklevél kiadásával értesíteni rendelte.

Kelt a Szigligeti Társaságnak

Nagyvárad, 1912. évi június 29. közgyűlésén.

Rádl Ödön

elnök.

Sas Ede

főtákar.

A diszoklevelek átadását külön e célra alakított bizottság fogja teljesíteni, mely az elnökség tagjaiból kerül ki. Rádl Ödön elnök vezetésével sorra látogatják az új tagokat és ünnepélyes beszéd kíséretében megtörténik az átadás.

Kétezer kivándorló a tenkei járásban.

Nincs pénz. Nincs kenyér.

Nem sokat hallottunk az utóbbi időben a kivándorlásról. A lapok hasábjait kül- és belpolitikai fontos események töltik be és senki sem veszi észre, hogy ez alatt az ország népe ismét fogy. Az a nagy vérzés, mely ezelőtt néhány évvel pusztította az országot, most újra fellépett és pedig oly nagy mérvben, hogy az eddigi jelekből kétségtelenül meglehetősen állapítani, hogy a kezdődő kivándorlás el fogja érni, sőt túl is fog menni a régi kivándorlás arányain.

A pénz teljes hiányát legjobban illusztrálja a kivándorlás. A tőkék kivonása a kereskedelem és iparteréről alá sülyesztette természetesen a munkáskeresletet és így rengeteg azoknak az embereknek száma, akik kenyérkereset nélkül maradtak. Ezek a szerencsétlen emberek most már nem is a meggazdagodási vágytól üzetve, hanem a kenyérért való küzdelemben menekülnek a fenyegető inség elől.

Abban a reményben vannak, hogy túl az Océánon jobb világ van, ahol megélhetésüket biztosítani tudják és tömegestől, nem százával, hanem ezrével menekülnek Amerikába. Hogy odakint talán rosszabbak is lehetnek a viszonyok, azt most nem nézi senki, mert mindenki csak az idehaza levő nyomort látja és idejében akar menekülni.

A kivándorlók száma egyre nő. A ki-

vándorlási kedv egyre fokozódik. Ebben nagy része van a nép között uralkodó háborús felfogásnak is. Most ugyanis a balkáni háború borzalmait megfogva tartják az egyszerű falusiakat, akik nincsenek kellőleg tájékozva az események felől és félelmükben szívesen mennek olyan területre, ahol kevésbé vannak kitéve a háborús izgalmaknak.

Ezek azok a körülmények, amelyek arra indítják a népet, hogy tömegestől vándoroljanak ki.

Nincs kizárva ugyan annak lehetősége sem, hogy a kivándorlási ügynökök munkája is nagyban elősegíti a kivándorlás szeptemét.

Legnagyobb mérvet ezuttal Bihar-megye tenkei járásában öltött a kivándorlás. Itt különösen Tenke, Tenkegörsöd, Kávásd, Gyanta és Biharsályi azok a helyek, ahonnan tömegestől mennek az emberek.

Az idén már meghaladja a kivándorlók száma a kétezeret. Ez a szám azonban csak azokat a kivándorlókat tartalmazza, akik rendes uton utlevéllel mentek ki Amerikába. Ki tudja azonban mennyit tesz ki azoknak a száma, akik utlevél nélkül szöktek ki. Hogy ezek száma is felül van a fél ezren bizonyítja az a s minden héten érkező jelentés, hogy most a határon tartózkodtak 5—10 utlevél nélküli kivándorlót.

A kivándorlók száma pedig egyre nő. Érdekes megfigyeléseket lehet tenni ezeken az embereken. Eddig ugyanis a kivándorlási kérelem benyújtása után 1—2 hét múlva jelentkeztek az utlevélért a hivatalokban. És most a beadás után 2 nappal már sürgetik az ügyet, ami szinte megerősíti azt a látszatot, hogy menekülnek az emberek.

A nagymérvű kivándorlás roppant megnehezíti a közigazgatás munkáját is. Nem egy esetben történt meg, hogy a főszolgabíróságokon egész napokon keresztül csak kivándorlással foglalkoztak. Érdekes az is, hogy a hatóságok hiába figyelmeztetik a kivándorolni szándékozókat az amerikai nehéz és rossz viszonyokra, azok csaknem mindnyájan így felelnek:

— El hiszem uram! De ide haza nem tudunk egyáltalán kenyeret keresni és már a készből a vénségünkre megtakarított kevésből élünk. Ha majd jobbra fordul a sorsunk, akkor talán vissza jövünk!

Magas-hőfoku salakmentes
PETROLEUM COAKSOT

waggon vétel mellett szállít:

WEISZ LAJOS

Kereskedelmi és műszaki irodája

Beőthy Ödön-u. 2.

Telefon 323.

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete

fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban

Telefon 769. sz.

legolcsóbb bevásárlási forrás.

Telefon 769. sz.

Rákóczi-ut. 6. szám alatti az
Orsolya-zárda épületében

Az Alkotmányt

megveheti naponta, vagy előfizetheti, ugyazintén az

„Élet“, „Nagyasszonyunk“ „Zászlónk“ és „Kis Pajtás“-t

Hegedüs Hirlapirodában

Rákóczi-ut 5. — Telefon 1301.

HUMOR.

*

FELEDÉKENYSÉG.

A kereskedő szidja az utazót.

— Hallja, maga a legnagyobb svindler ebben a vármegyében!

— Uram, ön megfélekedzik magáról!

*

ISMERIK.

Móric: Higgyen nekem, Szálíka, nem tudok magam nélkül élni.

Szálíka: Elhiszem. A mit maga keres, abból nem is lehet megélni.

*

XANTIPPE EMLÉKKÖNYVÉBŐL.

A mit ma elmondhatsz, világért se halaszd holnapra.

*

FELEDÉKENYSÉG ELLEN.

— Isten veled, édes kis uracskám; ugy-e, míg fürdön leszek, nem fogsz elfelejteni?

— Nem, drágám. A mint a vonaton leszel, görcsöt fogok kötni a zsebkendőmre.

*

SZÁMTANI ÓRÁN.

Tanító: Nos, Móric, mondd meg, mennyi háromszor ötven?

Móric: Egy forint ötven krajcár!

*

KELLEMES LÁTOGATÓ.

— Naccsága kérem, a szalonban egy úr vár és beszélni akar a naccságával.

— El vagyok foglalva. Várjon. Kínáld meg székkel.

— Kezit csókolom, ennek az úrnak nem lesz elég egy szék.

— Micsoda beszéd! Talán bolond az az úr?

— Nem, kérem. Végrehajtó.

*

HÁZASTÁRSÁK KÖZT.

Férj: Mi lesz vacsorára?

Feleség: Osztriga is lesz.

Férj: Friss?

Feleség: Még élt, mikor megvottem.

Férj (régignézi a feleségöt): Nem minden friss, a mi él.

*

MAJD LESZ.

A jegyespár egymáshoz simulva sétál. A leány boldogan suttogja:

— Aztán milyen szép is lesz az, én leszek magának a bizalmasa minden bánatában, minden keserűségében...

— De édesem, nekem nincs sem bánatom, sem keserűségem!

— Oh, majd lesz, ha megesküszünk...

..HIREK..

...

* **Népmissziók.** Széchenyi püspök gondoskodásából két jezsuita atya, P. Müller Lajos és P. Jámbor László népmissziókat tartanak az egyházmegyében. P. Müller tegnap Hosszupályiban a hívek nagy sokaságának jelenlétében 5 órakor kezdte meg beszédei sorozatát s gazdag példák alkalmazásával beszélt az ember céljáról és rendeltetéséről. Ugyancsak tegnap kezdte P. Jámbor László Belényesen a missziót. Azután a két Jézustársasági atya *Tasnádon* együtt fejezi be a mostani missziós körutat.

* **A Katholikus Kör vetítőestéje**
A Katholikus Kör kedden este folytatja népszerű vetítőestéjeinek a sorozatát. Holnapután dr. Némethy Gyula theologiai tanár, a vetítőestélyek kedvelt előadója fog előadást tartani a *középkori székesegyházakról*. Előzetesen mozgóképekben kerül bemutatásra a velencei *Campanile* felavatása.

* **Dr. Moskovits József a vámpolitikai központban.** Az orsz. vámpolitikai központ, mely feladatát a kereskedelmi szerződések közeledő lejáratának előkészítésére s úgy Ausztriával, mint a külállamokkal kötendő szerződésekben a magyar kereskedelem és ipar érdekeinek védelmére alapozza, a napokban tartotta első ülését, Lánzy Leó udvari tanácsos és Chorin Ferenc főrendiházi tag társelnökletében. Az ülésen dr. Moskovits Józsefet, a nagyvárad kereshedelmi és iparkamara elnökét, a vámpolitikai központ elnöki tanácsának tagjává választották. Az ülésen a nagyvárad kamara képviselőjében dr. Sarkadi Lajos titkár volt jelen.

* **Az iparosok nyugdíjintézete.** Felkérjük mindazon iparosokat, kik az iparos nyugdíj intézményre vonatkozó bevallásuknak, a szabályszerű idézés dacára is, eddig eleget nem tettek, hogy saját és az ösziparosok jól felfogott érdekében, a mai naptól számítva 8 napon belül a testület irodájában, a hivatalos órák alatt, okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Tisztelettel az Ipartestület elnöksége.

* **Az I. Ferenc József alap.** Biharvármegye törvényhatósága tudvalevőleg még évekkor elzött a szegények segélyezésére alapot létesített. Az alap létesítése után a latin szertartású káptalan és püspökség tekintélyes adományain kívül alig gyarapodott valamival. Annak idején a törvényhatóság kérte a királyt, hogy engedje meg miszerint az alapot I. Ferenc József segélyalpnak nevezhessék el. A királynak erre vonatkozó engedélye tegnap jelent meg a hivatalos lapban.

* **Eljegyzés a főispán családjában.** Mezőtelegdi dr. Miskolczy Ferenc Biharvármegye főispánja és neje bessenyői Beóthy Stefánia leányát Ágneszt eljegyezte, néhai podmanini és aszódi báró Podmaniczky Károly cs. és kir. kamarás, huszárezredes és neje néhai báró Gerliczy Erzsébet fia podmanini és aszódi báró Podmaniczky Károly Biharvármegye közigazgatási gyakornoka. Az eljegyzés, a vőlegény családjának gyászai miatt, a legszűkebb körben ment végbe. Az esküvőt, mint értesülünk, csak a gyászév leltével fogják megtartani.

* **Pakala Tamás meghalt.** Tegnap délelőtt Pakala Tamás gör. kel. esperes szentszéki ülnök agyszélhűdésben meghalt. Az elhunyt esperes 65 éves volt s ezelőtt 14 nappal fönt járt Pesten az Erdélyi szenatóriumában. Sárgasága rendkívül elgyengítette s baját orvosolni nem tudták. Temetése hétfőn délelőtt lesz.

* **Alapítvány a tűzoltóknak.** Rimanóczy Béla mérnök végleg elköltözött Nagy-Váradról s állandó lakását Cirkvenicéba tette át, ahol a tulajdonában levő pompás Miramare szállodát fogja kezelni. Rimanóczy távozása alkalmából meleg hangu levelet intézett a nagyvárad önkéntes tűzoltó egyeslet parancsnokához: Lukács Ödön városi tanácsoshoz, amelyben tudatja leköszönését az egyesületben viselt tisztségéről s egyidejűleg 200 koronát juttat a főparancsnok kezébe, hogy ezen összegnek, mint alapítványnak kamata évenként annak a derék önkéntes tűzoltónak adassék, akit buzgó működéséért a főparancsnok érdemesnek talál.

* **A kongregációi nagygyűlés.** A november 23—25-iki országos kongregációi nagygyűlésre, — melynek programját közöltük — már sokan jelentkeztek Váradról is. Indulás 23-án szombaton reggel a gyorsvonattal. Budapestre érkezés délben 2 órakor. A jelentkezőknek szívesen ad felvilágosítást dr. Imrik Gusztáv ügyvéd, (telefon 416), aki kedvezményes vasuti jegyről is gondoskodik.

* **Balogh Döme és a függetlenségi párt.** Megirtuk tegnapelőtt, hogy a esütörtöki közgyűlésen Balogh Döme az iparosok piaci helypénze tekintetében a függetlenségi párt ellen foglalt állást s emiatt a párt tüntetett ellene. Erre vonatkozólag Balogh Döme a következő nyilatkozatot küldte hozzánk:

Téves azon állítás, hogy én a most megtartott városi közgyűlésen a helybeli iparosok helypénz kérdésében a párt határozata ellen szavaztam volna. Mert sem ellene, sem mellette nem szavaztam és pedig azon okoknál fogva, 1-ször mert ilyen parthatározatot csakis politikai kérdésekben szokás provokálni és éppen azért jelentettem be nyomban külön véleményemet, amit tanukkal tudok igazolni. Továbbá nem zavasztam, mert közérdekű ügyekben nagykoru és éretteszü embernek lelkiismeretének legjobb tudomása szerint kell eljárni, vagy cselekedni. Azt tettem én is és e tekintetben még a saját elvtársaim által sem hagyom magamat terrorizálni. A kérdés eléggé ismeretes és ha valaki az ügy irataiba betekint, azt fogja látni, hogy a helybeli iparosok érdekében én tettem legtöbbet. Mert én felebbezttem meg a városi közgyűlésnek azon határozatát, hogy a helybeli kiskereskedőknek a helypénz azért engedjék el, mivel hogy a város iparosai sem fizetnek. Az azonban nem az én hibám, hogy a belügyminiszter az egyenlő elbánás elvénél fogva úgy intézkedett, hogy a piaci helypénzt vagy senkinek, vagy mindenkinek fizetni kell és így miután a piaci helypénzt sem az iparosok sem a kiskereskedők sőt még a piaci kofák és még a lazikonyhások sem akarták fizetni, a város piaci helypénzjöveldelmében ötvenhatezer korona deficit állott elő, amit a piaci helypénz elengedésével több mint 4 százalékos közköltő felemeléssel kellett volna fedezni, ami a többi polgárokat is terhelte volna. Már pedig én azt tartom, hogy bár minden adó nem terhes és ha a kényszerhelyzet mégis úgy követeli hát inkább a közvetett adó-

nemet fogadom el, mert ezt úgy is a közönségre szokták áthárítani, ellenben a közköltséget nem lehet, azt mindenkinek viselni kell. Egyebekben megjegyzem, hogy az ügyet a 48-as függetlenségi párt elnökségéhez bejelentettem és hiszem, az elbírálás nem fog késni Kelt Nagy-Váradon, 1912. november hó 16-án. Balogh Döme, városi törvh. biz. tag.

*** A fauzsora ellen.** A lakás és élelmezési bizottság ülésén tudvalevőleg kellemetlenül rámutattak arra a merényletre, amelyet néhány nagyobb fakereskedő követett el a közönség ellen, éppen ebben a sanyaru időben, a tűzifa-kartellel. A bizottság ülésén elhatározták, hogy megkeresik a város tanácsát, hogy a közönség részére szerezzen be tűzifát s azt önköltségen adja el; továbbá gondoskodik a jövőre nézve városi tűzifa raktárról. Ezáltal akarja a bizottság ellensúlyozni némileg a fauzsorát, a kartellt. A városi tanács tegnap foglalkozott a lakásügyi bizottság határozatával és elhatározta, hogy a bizottság javaslatát teljesen magáévá teszi. Komlóssy József gazdasági tanácsost megbizta, hogy szakértő igénybevételével kísérelje figyelemmel a megye területén levő faárlejtéseket és azokon vegyen részt és árverezzen a város nevében. Az így vásárolt fát minden nyereség nélkül bocsátja a város a közönség rendelkezésére. Megkeresik továbbá a villamosmű igazgatóját, hogy a villanytelep részére nagy mennyiségben beszerzett kőszénből miként lehetne a közönség részére bocsátani bizonyos mennyiséget.

*** Erzsébet ünnepély.** Az olasz községi polgári leányiskola november 19-én d. e. 11 órakor Erzsébet királyné emlékére ünnepélyt rendez, melynek műsora a következő:

Himnusz. Éneklés az iskola dalos köre. Emlékbeszéd. Irta és mondja Moskovits Erzsébet, az önképzőkör ifjusági elnöke. Erzsébet királyné halálára. Zenésítette Vavunecz. Szavalja Bernstein Olga. Zongorán kíséri Mandel Ilona. Melyiket? Várady Antaltól. Szavalja Fekete Julia. Robin de bois Sidney Smitt. Zongorázza Schönfeld Ilona. Valaha nálunk sohse sirtak. Irta Nil Ilona. Sza. Debcezen Mária. Ciprus lombok. Lamperth és Sebestyén K-tól. Előadják: Reichard Margit, Kálmán Julia, Szöllőssy Margit és Sereghy Magda. Szózat. Éneklés a jelenlevők.

*** Egy fegyelmi ügy utóhullámai.**

Jakab Mihály érmihályfalvai jegyző ellen éveig fegyelmi vizsgálat volt elrendelve, két feljelentés miatt. Az egyik feljelentést Fazekas Béla és Szilágyi Sándor érmihályfalvai lakosok adták be, azzal vádolva a jegyzőt, hogy a legutóbbi javadalmi megállapításkor jogtalanul emeltette fizetését. A másikat pedig dr. Daróczy Imre budapesti lakos, melyben azzal vádolta a jegyzőt, hogy a képviselőválasztáskor részrehajló korteskedést üzött. A fegyelmi vizsgálat teljesen tisztázta Jakab Mihályt. A fegyelmi vizsgálat ideje alatt azonban fel volt függesztve és Rogge Károly szalacsi jegyző helyettesítette. Rogge Károly ezért 1532 koronát kért a községtől, amit azonban a képviselőtestület nem szavazott meg. Az ügy így folytonos huza-vona után került a vármegye törvényhatóságához, amely a decemberi közgyűlésen fog benne dönteni.

*** A fejbeütött feleség.** Tegnap számunkban megírtuk, hogy egy brutális favágó éles fejszével fejbeütötte feleségét, akit a kórházban vettek ápolás alá. Lu-

kács Ilona már annyira magához tért, hogy bekötött fejét bár, de kijött a kórházból és megjelent a rendőrségen. Kijelentette, hogy igen is követeli az ura megbüntetését, mert veszélyeztetve érzi életét. A rendőrség azonban könnyedén kezeli az ügyet. Egyszerűen az orvosi látelést veszi alapul s mivel ez csak 8 napon belül gyógyuló sérülést állapít meg, ennél fogva a minősítést is devalválta könnyű testi sértésre. Hogy egy ember éles baltával fejen vágta feleségét ez az egész véres tett könnyű testi sértéssé zsugorodik, mert nem maradt ott a földön az asszony. Ha feltartott karja ki nem védi némileg a szörnyű csapást, akkor most gyilkossággal vádolhatnák a férfit. De így a durván ártott jogrendre a félszeg orvosi látelést, mely egyáltalán nem lehet tekintettel a szándékra, siralmas szépségtapaszt ragaszt. S a rendőrség kényelmesen mondja: Mi közöm nekem annak a favágónak gyilkos szándékához. Itt az orvosi látelést, úgy nyomozok, ahogy tetszik... És úgy nyomoz most, ahogy tetszik.

*** Durva tollhiba egy miniszteri rendeletben.** Még a polgári anyakönyv életbe lépte előtt a derecskei rabbi elfelejtette anyakönyvébe bejegyezni Klein Mihály és Csillag Fáni esketési esetét. Azóta az asszony özvegy lett és szüksége lett volna az esketési bizonyítványra. Rájöttek a rabbi feledékenységére s megindították az utólagos anyakönyvvezetési eljárást. A rabbi időközben Paksra ment át s emiatt lassan haladt a dolog. Mintán pedig az asszonynak nagyon sürgős a dolog a kultuszminiszter utasította Biharmegye alispánját, hogy adjon ki a fél számára ideiglenes bizonyítványt. Ennek a mintáját is megfogalmazta a miniszter és előírja, hogy a kiadandó igazolvány szó- és betűszerint ilyen legyen:

„A vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1912. június hó 22-én 5240-912. sz. a. kelt rendelete folytán értesítették özv. Klein Mihályné, budapesti (V. Tisza-utca 12.) lakos, hogy a szintén izr. vallású Klein Mihálylyal, (Hirsch-el) Derecskén az 1895. szeptember elején, az izraelita vallás szertartása szerint házasságot kötött. Amíg ennek a házasságnak utólagos anyakönyvvezetése elrendelhető lesz, a jelen hamisítvány a nevezettnek közhatalóságok előtt való használatra és a honosági anyakönyvi kivonatot pótló érvényességgel kiadatik.“

Valószínű, hogy a hamisítvány szó tévedésből került tanúsítvány helyett a rendeletbe. De mi lesz akkor, ha Biharvármegye alispánja alkalmazkodva a rendelethez, tényleg szó és betű szerint adja ki az igazolványt, azaz: hamisítványt?

*** Gyáva közlegény.** A pécsi 52. gy. ezred négy kiképzett újonczsáradát tegnap reggel ültették vonatra, hogy állomáshelyükre Ragusába vigyék őket. Az indulás előtt Fluel György közlegény mérget ivott. Attól félt, hogy háboruba viszik, azért akart meghalni.

*** Nyári zivatar.** Szinte meg sem ütődik rajta már senki, ha valamelyik vidékről havazást jelentenek egy időben egy más vidékről érkező h iradással, melyben valóságos nyári zivatarról számol be tudósítónk. Az idején abnormis időjárásban senki sem tudhatja milyen idő következhetik reánk. Két héttel ezelőtt csaknem térdig jártunk a hóban, a vizen jégréteget csinált a fagy és tegnap már nyári zivatar feledtette a november derekát. Mint tudósítónk jelenti Tenke és Magyaréséke vidékén tegnap éjjel erős nyári zivatar vonult el. Sűrű villámlás hatalmas dörgések, zuhogó zápor uralkodott az egész környéken. Magyaréséken oly erős

volt a zivatar, hogy a nyáron sem volt erősebb. A zápor folytán a patakok kiöntöttek s a községben akár csolnakázni lehetett volna. A tenkei járásban nem volt ily erős a zivatar, de itt is meglepte az embereket. Az öreg időjósok igen messzemenő következtetéseket vonnak le a zivatarból. Azt tartják, hogy hosszú ős lesz. Bár igaz lenne csak a sok eső hiányoznék belőle.

*** Gyógyíthatatlan betegségnek** tartották évszázadok óta az Epilepsiát. E régi hit azonban újabb elveszti jogosultságát, mivel megbízható értesülésünk van arról, miszerint egy budapesti speciálista orvos tudományos alapon és bevált módszer szerint gyógyítja az epileptikus betegeket és e módszerével a baj gyökeres gyógyítását teszi lehetővé, mit a gyógyult esetek nagy száma bizonyít. Ez orvos dr. Szabó B. Sándor (Budapest, Nagykorona-utca 18.), ki gyógyulást keresőknek díjtalanul ad fölvilágosítást.

*** A vonat kerekei alatt.** Borzalmas módon lelte halálát Ferenci Tógyer rézbányái süketnéma munkás a vasuti sineken. Ferenci hazafele igyekezett s a vasuti sineken haladt Lunka felé. Utközben nem vette észre, hogy mögötte egy tehervonat közeleg. Ferencit viszont a mozdonyvezető nem vette észre s így teljes sebességgel vezette neki a gépet. A mozdony Ferencit elütötte. Esésközben a szerencsétlen ember bal karja a gép alá került és azt teljesen levágta. Az elrobogó kocsi a süketnéma ember fejét is összezúzta, úgy, hogy pár órai borzalmas kínok után azokba belehalt.

*** Herrensteini Petris József tánicskola megnyitása.** Tisztelettel értesítem a Nagyvárad s vidéke nagyérdemű elite pártoló közönségét, hogy a szokásos téli táncanfolyamomat ez idén is december 1-én a „Sas-passage“ termében megnyitom. Kiváló tisztelettel H. Petris József, a m. kir. honvéddadapródiskola tánc- és illemtanára.

*** Könyvtárvizsgálat.** Dr. Gulyás Pál a Magyar Nemzeti Múzeum Széchenyi Országos Könyvtárának őre s a Múzeumok és Könyvtárak Főfelügyelőségének szakmegbizottja meglátogatta a tanács hatáskörébe tartozó népkönyvtárakat és a városi nyilvános könyvtárt. A tapasztaltakkal a szakmegbizott általában meg volt elégedve. Látogatásának eredménye lesz az a nagyobb mérvű államsegély, amelyet a város fog kapni a nyilvános könyvtár cédula katalokusának átalakítására.

*** Halál a kőbányában.** Belényesi tudósítónk tegnap egyszerre két szerencsétlenségről adott hírt. Mindkét eset a kőbányában történt és mindkét esetben halálos végű az eredménye is. Az egyik eset a belényesi kőbányában történt. Itt Korás Tyodor kőfejtő a bánya fenekén dolgozott, míg fenn több munkás a kő szállításával volt elfoglalva. A földszínen dolgozó munkások véletlenül egy hatalmas követ mozdítottak meg, mely fokozott sebességgel zuhant lefele. A munkások ijedten kiáltottak a lenn dolgozó Korásnak, hogy meneküljön, azonban már késő volt. A kő a szerencsétlen embert elütötte s mindkét lábát több helyen eltörte. Ezen kívül a fején is több sebet ejtett. Beszállították a kórházba, ahol azonban rövid szenvedés után meghalt. A másik szerencsétlenség a vaskóhmezői kőbányában történt. A bányában Redák József egy meredek fal mellett dolgozott. A sok esőtől megiazult fal a munkásra zuhant s annak mellét, karját, oldalbordáit összetörte. Redák a sérülések következtében meghalt.

* **Jóízlésű ember** kávé, teát, rumot, cukorkát és tea süteményt, csakis a **FIUMEI KÁVÉBEHOZATALNAI** vásárol Rákóczi-ut, Bazár-épület. **Telefon az egész megyére 637.** sz.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhivom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje Oriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányu fegyverekből, a legjobb töltények úgy külföldi mint belföldi lőporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszertűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többé fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. lőporáruda **Telefon 269.** Tanoncok felvétetnek. **Ladányi József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

x **Ungváry Gergely** könyv- és papirkereskedése Nagyvárad, **Rákóczi-ut** (Orsolya-zárda). Ajánlja dúsan felszerelt raktárát, **szépirodalmi és ifjúsági** könyvekben, valamint **legújabb művészi lapokban.**

x **Kossuth-utca 6.** számú ház Körös felőli oldalán 3 szoba, fürdő-szoba és mellékhelyiségekből álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál.

x **Karaguly E.** úri szabó-üzletét november hó 1-től Rimanóczy-utca, Guttmann-házba helyezi át.

x **Aszódi** olcsó karácsonyi vásárja **Kossuth utca Sas-palota.** A helyi és vidéki mélyen tisztelt vevőközönség b. tudomására hozom, hogy friss déli áruim megérkeztek. Vidékieknek szállít postán Magyarország bármely állomására a közkezdelt **Aszódi-cég.** Elsőrendű datolya, malaga és füge, óriási tironi maroni, olasz mogyoró és cocusdió, mézédés narancs és érett citrom, remek cukrozott déli gyümölcsök, bámulatos szép és kitűnő ízű thea-sütemények, legnemesebb fajú kínai theák, valódi angol és francia rumok igazán meglepő olcsó árért. Dús választék **karácsonyi és ujjevi** cukorkákban, nagyban és kicsinyben. Állandóan friss pörkölt zamatos kávé 8-féle vegyületekből, melyből próbarendelést méltóztassanak tenni. Kiváló tisztelettel: **Aszódi Mihály** trieszti kávé és thea közvetlen behozatala, cukorka és déligyümölcs nagykereskedő. Telefonszám egész megyére 635. Fiók telefon 1016. Fióktüzet **Cukorka Király** Ker-utca. — **Csokoládé Király** Rákóczi ut. Telefon 610. — Gerbeaud cukorkák és sütemények friss minőségben.

x **TUZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszentet házhoz szállít **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasutnál.

x **Egy 5 szobás lakás Rákóczi-út 32., Gerő-házban, 1913. május 1-re kiadó.**

A „**Biharmegyei Gazdák Aru- és Hitelintézete Rt.**“ sertéshizlaldájában (Óssi-tér) hizott sertések a napi áron egyenként is kaphatók.

x **Kossuth-utca 6. sz. ház** emeletén a Körös felőli oldalon modern **három szobás lakás** mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Uri fehérenemű, „Fownes“ keztyű, „Habig“ kalap, eredeti angol cipő, egyedüli raktár

Róth M. utódánál.

Valódi **Amerikai és Chas-sala cipők,** legjobb **Bor. a-lino** és **Pichler kalapok**

REICHARD áruháza

cégnél szerezhetők be.

Joghallgatók! Ügyvédi vizsgára készülők! ügyvédi vizsgára, alapvizsgára, szigorlatokra saját érdeklükben **Dr Kállay** jogi szeminárium után készülnek csakis **Budapest, IX. Lónyai-utca 18 b.** (Calvin-tér mellett). **Telefon 125—38.** **Telefon 125—38**

Zongorák, pianinók és harmóniumok

legsolidabban vásárolhatók és bérelhetők

RUGÁN

zongora termében **Szent János-utca 6. szám,**

x **EGY HÁZ Szaniszló-utcán** pénz nélkül megvehető. Cím megtudható a kiadóhivatalban.

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén két szoba s mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Vasárnap d. u.: **Ábrahám a menyországb-**ban; este: **Falu rossza.** (Csáky Ferenc vendégszereplésével.)

Hétfő: **A kisgróf.**

Kedd: **A napraforgós hölgy.**

Szerda: **A napraforgós hölgy.**

Csütörtök d. u.: **Aranyember, ifjúsági előadás,** este: **A napraforgós hölgy.**

Péntek: **Limonádé ezredes.**

Szombat: **Koldusdiák.**

Vasárnap d. u.: **Asszonyfaló,** este: **Tengerész Kató,** (új operett.)

Boszorkányvár. Azt hinné az ember, hogy ha egy darabot rövid időközben ismételtet játszanak, a második előadás jobb lesz, mint az első. Rendesen úgy is van, de a tegnapi esti Boszorkányvár kivétel volt, mert bizony sokkal gyengébben sikerült, mint először. Az nem lett volna baj, hogy Andris szerepében vendéggel próbálkozott a dírekción, de az már baj, hogy a vendég, **Csáky Ferenc** aradi baritonista, tökéletesen berekedt. Így véleményül csak annyit mondhatunk róla, hogy nem rontott az együttesen, mert ha rekedten is, de hibátlanul énekelt és elfogadhatóan játszott. **Görög Olga** is gyengébben volt diszponálva, mint máskor, ennek tulajdonítjuk, hogy a bordalt G-durból F-durba kellett transzponálni, ami persze egész karakteréből kivetkőztette és hatástalanná tette. **Medgyaszay** most is jó volt. Leövey szintén, a többiek a multkori színvonalon állottak.

Mai előadások. Ma délután az **Ábrahám a menyországb-**ban című ötletes énekes bohózat kerül színre. A bohózat annakidején nagy sikert ért el, a közönség igen jól mulatott a darab humoros helyzetein és a módján, melyek közül többnek nagyváradi aktualitása van. A darab főszereplői: **Lónyay Piroska, Pogány Janka, Horváth Mici, Tompa Béla, Medgyaszay** stb. Vasárnap este **Szigligeti Ede** egyik kitűnő népszínművét, a **Falurosszát** adják elő. Az estének különös aktualitást **Csáky Ferencnek,** az aradi színház kiváló énekes színészének vendégfellépése nyújt.

Színházi tere-fere.

Rossz nyelvek.

Virul a pletyka a színház körül. A színház szépei már mind igen meleg fogadtatásra találtak már t. i. a nagyközönség részéről — hogy félre ne értsük a dolgot . . .

Tehát már mint említém, az idejé starokat kegyeibe fogadta a szerencse, mindenik biztos existenciát teremtett magának s olyan formákat is beszélnek, hogy megdőltek a közönség régi bálványai.

Hej! mennyi forró, izgalmas estét szereztek már ezek az új csillagok a közönségnek! S akiknek az új szezon nem hozott ilyen gazdag, sikeres estéket, akik lemaradtak, névtelenek és csak gukerrel lehet őket a színpadon felfedezni, azok sápadtak, irigyek és szapulják a diadalmas nagy nőket

Az égő színű szuffiták mögött sikerült ellesni két ilyen ápolatlan kezű, irigy-sárga kóristaléánynak a beszélgetését. Jobb számukra az, ha névtelenül maradnak.

— Tudod drágám, kezdte az egyik, én még nem láttam ilyen várost. Itt csak az a nagy művész, aki után az újságírók futnak. És kik után futnak? . . . Akik fényesen öltözködnek. Itt ugyan észre nem veszik az igazi tehetségeket.

— Már ebben nagy igazságod van, folytatja a másik. Kár itt minden tanuláért, minden ambícióért, Milyen ünnepe voltam én Pesten! . . . Egy gróf igen élénken érdeklődött irántam, de én visszautasítottam . . .

— Hát én? . . . Egy dúsgazdag bácskai báró: — ugye milyen szépen hangzik: bácskai báró — minden este egész kosár virágot, csokrot küldött nekem.

— Bácskai báró? . . . Mondjad már édesem, már ezt igazán akarom kérdezni, hol van az a Bácska?

— Bácska? . . . Főnt van ott Kassa körül (!!!) Nagyszerű kis város (!!!)

— Jaj, de szeretnék egy ilyen kis városban élni! Olyan romantikus, csöndes lehet . . .

— No igen . . . S látod, ott ez a kis affektáló, ideges **Sebestyén** Irma fel sem tűnt . . .

— Na, mit szólsz hozzá? . . . És most milyen gögös itt, milyen elzárkózott és hogy öltözködik! . . . Mint egy hercegnő.

— Ajaj! . . . Hát szerencsés. De tudod, hogy ki fölött esodálkozom én leginkább?

— Nos?

— **Lónyay Piroskán.** Hogy elhallgattak róla egyszerre. Mi? Valaki van a dologban. S már nem hogy kedvelik, de egyenesen szeretik. Tegnapi csak 6 szerelmes levelet kapott — a diákoktól.

— Meglátod, jövőre egészen népszerű primadonna lesz. Hacsak **Görög Olga** végleg le nem foglalja magának a magasabb osztályokat . . . Drá-

gám, mennyire megfogja ez a nő a polgári és katonai társadalmat! Szinte hihetetlen. Valósággal rajongának érte.

— Azért nem szerelmes belé senki. Hanem olyan naivan szerelmesnek lenni, mint a Horváth Mici! . . . Ez már sok. Látod ebből a kis leányból soha sem lesz nagystilű nő, mert nagyon érzékeny szive van. Tudod, hogy ki az ideálja? . . .

— Hogyne! . . . Hát csak irigyelni lehet érte. Különben jelenleg legirigylésre méltóbb a társulatnál Szentgyörgyi Mártha.

— Miért?

— Hát nem mondom, hogy a legszebb, de azért talán mégis . . . azt lehetne mondani . . . hogy . . . hát.

— Ugyan hadd el kérlek! . . . Hát szép, szép! Mi az, hogy szép? . . . Ennek tetszik, a másinak nem tetszik . . . Most tudod, hogy mivel boszszantják?

— A Primerose darabbal?

— Azzal. Valaki azt mondta neki, hogy kitűnő komika lesz belőle, ha megöregszik. Persze örök harag lett belőle.

— És hallottad már a Kovács Hanna partiját? . . .

— Ugy félfüllel.

— Igen kérlek. Férjhez megy. Megkérte egy csinos rendőrtiszt.

— És hozzá megy?

— Na hallod! Majd nem megy! Azonban a legérdekesebb ujság tudod mi? Szabó Böske és Almási Zsazsa egy autót kaptak s most nem tudják hogy melyiké.

— Mít nem mondsz! . . .

— De igen. S azóta folyton vitakoznak. Szabó Böske azt állítja, hogy egyedül őt illeti az autó, viszont Almási Zsazsa egy évtizedes ismerősét emlegeti.

— Pardon, kérlek hogy közbevágok. Nem emlékszel mennyibe kerül egy második osztályú vasuti jegy arra a Bácskára?

— Ugyan drágám, hogy tudsz ilyen tapintatlan lenni! . . . Emlékesztes arra, ami fáj . . . De eh hagyjuk is abba, mert még összeveszünk mi is.

(p. j.)

TANÜGY

Az iskolaszék ülése. Nagy-Várad városi községi iskolaszéke a városház bizottsági termében november hó 21-én csütörtökön délután 4 órakor rendes havi gyűlést tart. Tekintettel a költségvetés tárgyalásának sürgősségére, — mi az iskolaszék tagjai többségének jelenlétét teszi szükségessé — az elnökség kéri, hogy a gyűlésen lehetőleg teljes számmal megjelenni sziveskedjenek a tagok. A tárgyalásra kitűzött ügyek között több nagyobb érdekű is van.

Ne hagyja magát félrevezetni!

Csillárgyár

Nagyváradon csak egy van. Gyártelep: **Szent János u. 20.** Iroda s raktár: **Bémer tér 3.** A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy villamos felszerelési vállalatomhoz a **gyártást is felvettem. 10 éve fennálló vállalatom a legnagyobb garancia, hogy a legolcsóbb beszerzési forrás cégem. Tömeges partfogást kérve kiváló tisztelettel** STERN.

ZENE ÉS MŰVÉSZET

Rónai Dénes fényképkiállítása.

Rónai Dénes kiváló budapesti fényképész egy gyönyörű fénykép és plakett kollekciónal Nagy-Váradra jött és itt Tibor Ernő műtermében ma nyitja meg kiállítását. Akik látták az intim salonban kiállított képeket, csak elismeréssel szólhatnak erről a művészi fényképkiállításról, amilyenben Nagy-Várad közönségének még nem volt alkalmuk gyönyörködni. Mindenki tudja ma már, hogy fényképészet és fényképészet között különbség van és ez a kiállítás különös bizonyossága annak, hogy a fényképészet igenis lehet művészet a szó komoly értelmében. Aki ezeket a képeket készítette, az komoly, eredeti művészember, aki nem az érzékeny lemez hideg szemével, hanem a lelkével látja meg az embert, a dolgokat, aki nem egyszerűen egy alakot rögzít meg a képein, (ezt elvégzi a fényképész gép) hanem színt, fényt, lelket, életet fejez ki képeivel, értékes művészetet ad. A saját találmányu bronz fotoplakettjei pedig egyenesen szenzációsak. Rónai Dénes művészi vállalkozása megérdemli Nagy-Várad közönségének a támogatását.

EGYESÜLETEK

A Népművelési Egylet gyűlése.

A biharvármegyei Népművelési Egylet választmányja november hó 18-án, hétfőn délután 5 órakor a vármegyeház kistermében gyűlést tart, mely gyűlésen a folyó ügyek intéztetnek el.

SPORT

A mai football mérkőzések.

Dél előtt 11 órakor a NAC II. Egyetértés játszik barátságos, délután fél 1 órakor a BVC Törekvés bajnoki mérkőzést. Délután pontban 2 órakor kezdődik a nap szenzációja a Debreceni Ny; SC—NAC bajnoki mérkőzés Hajdu Dezső (DKASE) bíró vezetésével.

IRODALOM

A Vasárnapi Ujság november 17-iki száma szokatlanul gazdag és érdekes tartalommal jelent meg. Szép és rendkívül érdekes eredeti felvételeket közöl a balkáni harctérről, a budapesti színházak újdonságairól, a Mücsarnok téli kiállításából, a virágvásárról, stb. Szépirodalmi olvasmányok: Szende-Dárday Olga és Barrie regénye, Szederkényi Anna novellája, Szabolcska Mihály, Jakab Ödön és Vargha Gyula versei, Schöplín Aladár színházi cikke. Egyéb közlemények: Canalejas és Woodrow Wilson arcképe, Kvasz

András Dunába esett repülőgépe s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a Vasárnapi Ujság kiadóhivatalában (Budapest IV., Egyetem-utca 4. szám.)

NYILTÉR

Dr. Bock Ármin

szemorvos

Zöldfa-u. 3. sz. alá költözött és rendelését megkezdte.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szápadlás nélkül is készít **kitűnő hirt** nevű

Fogtechnica

Öss. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

TÁVIRÁTOK

Gázömlés egy iskolában.

Budapest, nov. 16.

(Saj. tud.) Ma délután a Gömb-utcai elemi leányiskolában gázömlés volt. A gyermekek közül 15 mérgezést kapott. Két gyermeket kórházba szállítottak.

Hátrálnak a törökök.

Konstantinápoly, nov. 16.

(Saját tud.) Hivatalosan jelentik, hogy a hadenkői áttörés után a török főhadiszállást Szandzsáktelepébe helyezték át.

Eltűnt konzul.

Bécs, nov. 16.

(Saj. tud.) Diplomáciai körökből eredő értesítés szerint a mitrovicai konzul rejtélyesen eltűnt. Azt beszélik, hogy Bécsbe jött.

Gyűjtés a szerbek részére.

Temesvár, nov. 16.

(Saját tudósítónktól.) Már régebben híre ment, hogy a délvidéken gyűjtés indult meg a szerbek ré-

szére. Ma 90,000 koronát küldtek el a szerb kormánynak. Az akció élén Tungelszki István dúsgazdag bácskai nábob állott, aki egymaga 30,000 koronát adott. Érdekes és szomorú dolog, hogy a kecskemétiiek számára indított gyűjtés alkalmával innen csak tízennégyezer korona gyűlt össze.

Dulakodnak a bolgár és görög katonák.

Szófia, nov. 16.

Szofiából jelentik, hogy Szalóniki ostroma alatt, görög és bolgár katonák összevesztek. A dühös katonák egész kis belső esatát rögtönöztek. Két ember meg is halt. Egy bolgár katonát a görög parancsnokság agyonlövetett.

A „Balaton” torpedó vizrebocsájtása.

Fiume, nov. 16.

Ma délelőtt tíz órakor bocsátották vizre a Danubius porterei hajótelepén a Balaton nevű torpedóüzöt, amely testvérhajója a nemrég vizrebocsátott Tátrának. Az ünnepségen megjelent Vickenburg István, Fiume kormányzója is.

A Helgoland cirkálót 23-án reggel kilenc órakor szintén nagy ünnepségek mellett bocsájtják vizre. A keresztanyai tisztséget gróf Wickenburg Istvánné vállalta el s részt vesz rajta a pólai egész tartalékos hajóraj.

Fényképező gépek

mindenféle kellékekkel.

Lorgnettek, hő- és lázmérők legnagyobb választékban. Javítások elvállaltatnak

PETRY ÁRPÁD

óras- és látszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Tarsoly és Rieszó mellett a Rimanóczy palotával szemben

Telephon (vidékre is) 181 sz.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Irányzat a balkáni helyzet nyugodtabb felfogására lanyha.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.—
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.80
Októberi rozs	— — —	10.40
Áprilisi rozs (1913.)	— — —	10.52
Októberi zab	— — —	11.82
Áprilisi zab (1913.)	— — —	11.24
Szept. tengeri	— — —	7.74
Májusi tengeri (1913.)	— — —	8.03

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Altalános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	786.—
Oszták hitelrészvény	—	603.—

Jelzálogbank	— — —	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	— — —	506.—
Magyar bank	— — —	531.—
Közuti vasut	— — —	651.—
Városi villamos	— — —	373.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Mezey Dezső

toronyóra készítő
Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik
legrégibb és leg-
megbízhatóbb
toronyóra

készítő telepe.

Olcsó árak, több

évi jótállás.

Villanyerő
berendezés.

Kívánatra árjegyzéket
bérmentve küld.

Telefon 245. sz.

Telefon 245. sz.

Kalenda János

czégnél

Nagyváradon

a Szent László-teren

legjutányosabban beszerezhetők mindennemű

Varrógépek

Gramofonok

Kerékpárok

Vadászfegyverek

és vadászati kellékek óriási választékban; ugyszintén utazási cikkek is nagy választék található.

Fenti árucikkek előnyös részletfizetésre is kaphatók.

Carbid olcsó napi árban.

Varrógépek, gramofonok olcsón javíttatnak.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókja.

A 4 százalékos magyar koronajáradék f. évi december 1-én esedékes szelvényeit már november hó 20-tól kezdve költségmentesen beváltjuk.

A Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókja.

Hanincs meglegedve

szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

„Styria-Universal“

Képviselek kerestetnek!

Kötőgépek

megmunkálnak **finom** és **vastagszálu pamutot ugyanazon gépen.** Árjegyzék ingyen. Részletfizetésre is Styria-Kötőgépgyár, Graz, III.

Savoy-szálloda

Budapest, VIII., József-körut 16.

Elsőrangú kényelemmel berendezett utcai szobák. Kitűnő étterem. Mérsékelt polgári árak. Külön termek. Bankettek, esküvők rendezése elfogadjatik.

Estén-kint

Farkas Vince

hírneves cigányprimás teljes zenekarával HANGVERSENYEZ

Szives pártfogást kér

SZABÓ TIVADAR,

tulajdonos, a «Nemzeti Kaszinó» v. üzletvezetője és a «Deli» v. főpincére.

Fröhlich József

viaszgyertya-gyártó-, méz- és viaszkereskedése

Nagyvárad, Szent János-u.

Ajánlom a Főtisztelendő papság és a n. é. közönség részére templomi viaszgyertyáimat, padló-viaszt főzött állapotban, valódi akác-virág csemege mézet, hófehér lépesméz, mézeskalács különlegességeket. Tisztelettel

Fröhlich József.

Telefon 907.

Telefon 907.

Flegman

divatáruházában

Nagyvárad, Bémer-tér.

Leszállított árak:

Leány felöltők	20 koronától
Női téli felöltők	50 koronától
Peluche felöltők	75 koronától
Szőrme bundák	100 koronától
Perzsiáner kabátok	500 koronától
Costüm kelmék	3 koronától
Bluz kelmék	2 koronától
Barchetok	50 fillértől
Reklam szövet 120 cm. széles	1 koronától
Reklam flanel	45 fillértől

Telefon 371.**Telefon 371.****MEGHIVÓ!**

A Karácsonyi gyermek-játék

(a gyermek-játék külön osztályában)

valamint

diszmű és ajándék tárgyak

kiállításának megtekintésére

(minden vásárlási kényszer nélkül)

tisztelettel meghivja

Waldman Ernő

Rákóczi-ut 7.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

VÁLLALATI HIRDETÉS.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy 32 évi tapasztalataim és tanulmányaim után a mai kor igényeinek megfelelően

építkezési irodát nyitottunk.

Elvállaljuk épület építését, átalakításokat, csatornázásokat szakszerű kivitelben, szolid árak mellett. Nedves falak a legújabb találmány szerint teljesen szárazzá alakítjuk át felelősség mellett.

Szíves megbízásokat kérnek tisztelettel

Kiss István és Fia

képesített kőművesmester

Nagyvárad, Keskeny-utca 9. sz.
Saját ház. Telefon 1118.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Csengeri-utca 21-ik szám alatt saját házamban, egy a mai kornak mindenképpen megfelelő

**= épület és =
műbutor asztalos**

műhelyt létesítettem.

Elfogadok: előszoba és konyha felszereléseket minden kivitelben, továbbá templom, iskola, gyógyszerár és kávéház berendezéseket kellő jártassággal. Rajzzal és költségvetésekkel úgy helyben, mint vidékre készséggel szolgállok. — Tömeges rendeléseket kérve vagyok kiváló tisztelettel

Gaál József

mű-asztalos, Nagyvárad.

TELEFON 11-52. TELEFON 11-52.

Francia tűzhelyek!

egyedüli gyártója:

Vajnovszky József

épület- és műlakatos mester

Nagyvárad, Sztaroveszky-u. 27. sz. alatt

Telefon 11-37. Telefon 11-37.

Meg van!!

az asszonyok öröme!

Nem kell többé mérgeledni, csekély tüzelővel gyorsan lehet sütni és főzni, régi tűzhelyeket (sparhelt) át lehet olcsó pénzért alakítani. Háztulajdonosok, mérnök és építész uraknak ár- engedmény.

Továbbá minden néven nevezendő lakatos munkák jutányos árban.

Meghívás esetén házhoz jövök.

Vidéki levelekre válaszolok.

LENGYEL JÓZSEF

épület- és díszmű-bádogos, vízvezeték-, fürdőszoba- és szagtalan angol klozet berendező

elfogad

házak, tornyok, kastélyok

állandó jókarban tartását

Költségvetéssel úgy helyben, mint vidékre díjtalanul szolgál.

Bádogos és szerelő-telep:

Beöthy Ödön-utca 78. sz.

Helyi és vidéki telefon 338 szám.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet
Zöldfa Passage 93.

Mokos Sándor.

DEUTSCH SIMON

MŰBŰTOR-ASZTALOS

NAGYVÁRAD, ŐR-UTCA 6.

Ajánlja saját készítményű hálószoba-, ebédlő-, előszoba- és konyha modern kivitelű berendezéseit, melyekből háló- és ebédlő-szoba állandóan nagy raktár. Javítások jutányos árban. Költségvetés díjtalan. Levelekre válasz. Meghívásra azonnal jövök.

Kajári Dezső

villamosvilágítási vállalat

Nagyvárad, Beöthy Ödön-u. 46. sz.

Készíti a legmodernebb villamos világítási és erőátviteli házteléfono csengő berendezéseket. Motor és dinamó tekercselések és szakszerű javítások. Izlóses kivitelű osillárokat rajzszerűen készít és átalakít. Éjjeli ügyeletes szolgálat.

Telefonszám 1192.

"NIGRIN"

a legjobb cipőkrém az egész világon
Az eddigi világhírű wixnek vitriol nélküli gyártása is.

ST. FERNOLENDT, WIEN III.

es. és kir. udvari szállító.

80 éves gyári fennállás.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat

készíti

Kovács Zsigmond

műasztalos

Szacsavay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nivasra
azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Igen jó keresetretehetnek szert nők csipke-
horgolással. Forduljanak válasz-
bélyeggel ellátott levélben aMagyar Háziiparfejlesztő vállala-
lathoz Déván.**Vajnovszki Ferenc**

uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték
szerint. Javítások jutányos árban.
Meghívásra házhoz küldök, leve-
lekre válaszolok.Autó (automobil) tulajdonosok
szíves figyelmébe**PNEUMATIK**, köpeny és tömlő,
vulkanizáló műhely!
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker.
Tisza Kálmán-ter 26.Postai megbízás naponként azonnal el lesz in-
tézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik
a legmagasabb árban megvételnek.

Ő CSÁSZ. ÉS APOST. KIR. FELSÉGÉNEK

közös katonai jóté-

XXIX-ik cs. és kir.

LEGFELSŐ FELHATALMAZÁSA FOLYTÁN

kony célokra szánt

Államsorsjáték.Ez az Osztrák birodalomban egyedüli törvényesen engedélyezett sors-
játék 21.146 készpénz nyereményt tartalmaz 625.000 kor. összértékben.A főnyeremény **200.000** korona.

A húzás 1912. december 19-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zollamts-
strasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytőzsdékben, adó-, posta, táviráda-bivata-
loknál, vasuti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére
ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya.)

Telefon 8 sz.

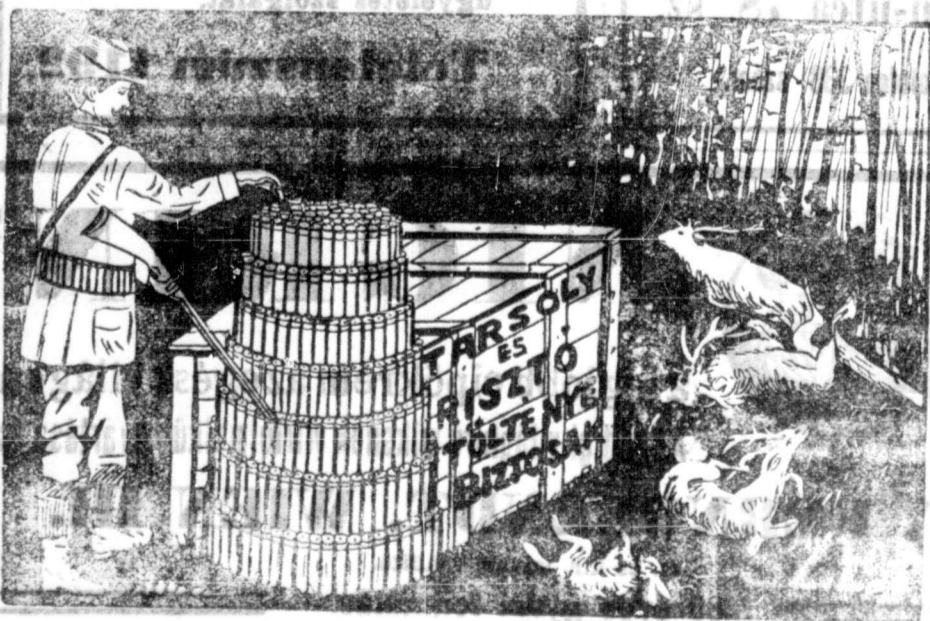
Telefon 8 sz.

Tiszta, kitűnő borból párolt valódi

dr. Szij József-féle 1890-ből származó, tehát 22 éves **cognac**amíg a készlet tart, **kizárólagosan****Janky Antal utódánál**

szerezhető be. Fűszerüzlet és csemege a Szent László-téren.

Kosár- és petroleumüzlet ugyanott az udvarban.

M. kir. lőpor-áruda**Vadászfegyverek****Revolverek**

Vadászati felszerelések

Eredeti Valtersdorfi töltények

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rakóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.

„Varázsfuvola.”

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varázsfuvola” rendkívül kellemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Diszes kivitelben, kottafüzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona.

Csakis Vágner „Hangszer-Király” ország-szerte elismert legolcsóbb hangszeráruházában kapható. Budapest, József-körút 15. — Gyorsjavító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

ban kapható. Budapest, József-körút 15. — Gyorsjavító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

Fey Rezső

mű-bádogos, vízvezeték- és csatornázási vállalat

Szent János-utca 22. szám. TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari lagymentes closetteket vizöblítéssel. Angol-closett berendezést, víztartány vagy önzáró closett csapokkal való öblítéssel. Mindennemű épület- és díszbádogos munkát. Villanyerő gépekkel berendezve.

Özv. Schmidt Gyuláné

könyvkötészetét a régi Apolló épületből Rákóczi-ut 16. sz. alá helyezte át, amire felhívjuk a n. é. közönség becses figyelmét. Tan-könyvek bekötése, olcsón s gyorsan készíttetnek el. Becses pártfogást kér

Özv. Schmidt Gyuláné

Biharvármegye magyarcsekei járás főszolgabírójától.

1214—1912.

Pályázati hirdetmény.

Biharvármegye magyarcsekei járáshoz tartozó, Miklóirtás körjegyzőségben lemondás folytán megüresedett II-od jegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mind azokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-c. 6. §-ában, illetve az 1900. t.-c. 3. §-ában előírt képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket, hozzám december hó 15-ig adják be.

Az állás javadalmazása:

1. Fizetés 1600 korona.
2. Lakbér 300 korona
3. Utátalány 800 korona.

A választást folyó év december hó 16-án d. e. 9 órakor fogom, a miklóirtási körjegyzői irodában megtartani.

Magyarcseke, 1912. november hó 16.

Dr Halász Elemér, főszolgabíró.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

30006—1912. sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I. fokú iparhatóság ezennel közhírré teszi, hogy a Biharvármegyei tüzifaarúsító r.-t. által felállítani szándékolt tüzifatelep engedélyezése tárgyában folyó évi november hó 28-ik napjának délelőtti 10 órájára a Kolozsvári-utca 4077. számú házhoz helyszíni tárgyalást tűzött ki, amely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszólamlások figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1912. november 11.

Gerő,
rendőrfőkapitány.

Kiadó üzlethelyiség

Rákóczi-uton

különösen alkalmi árusoknak. Értekezhetni Rákóczi ut 6. szám alatt a Szövetkezet üzletében.

Uj!

Uj!

Házi szemét fuvarozási vállalat.

1912. november hó 1-én megindítottam új vállalatomat. Naponként, hetenkénti kiszállítást főlállalok; b. megrendelésekre személyesen megjelenek és pontosan szállítom. Tisztelettel

S. Czegléd János

SZENT ANNA-UTCZA 28.

Telephon 10-83. szám.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

GYERMEK JÁTÉK

a legnagyobb választékban

LŐRINCZ

cégnél

Nagyvárad Bémer-tér.

Telephon 12-68.

Telephon 12-68.

Legolcsóbb bevásárlási források:

<p>Ha Ön óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el FEIN KÁLMÁN óráshoz, Terleki-u. 9. Dr Nemes ház. Villanyos megállóbely. — Órákban állandó nagy raktár.</p>	<p>Alapított 1895-ben. Deo Adiuvente! Imrek Károly épület és műbutor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 10. szám. Alapított 1895-ben.</p>	<p>HA A KOSSUTH- utczába vezeli utja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő KEPES ETEL varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.</p>	<p>Izsák Lidia mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országos nagyszerűségnek örvendenek a hölgyközönség körében. Megrendelhető mérték szerint, Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Fizető üzlet: TELEFON 1-53. szám.</p>	<p>Mezey <small>árs</small> fűszer, esemege <small>edése</small> Nagyváradon, szt. László-tér és Terleki-utca sarok. Szolid üzlet többet nem ad, de kevesebbet sem.</p>
<p>Hallatlan olcsó árban készít Piski Ferenc cipész úri és női cipőket csak egy próba és ön meg fog győződni Szent János-utca sarok, Schvare Parkas-féle házban.</p>	<p>Fő a kézi mosás! A ki erre reflektál, hívja meg Mészáros Mária gőzmosó és vegytisztító intézetét, házból elküld és haza is szállít. Szarvas-tér és Liget-utca sarkán. Levelekre azonnal válaszol. Telefon 67.</p>	<p>Izléses arany- ezüst ékszerek, finom órák legolcsóbban kaphatók Szilágyi Géza és Ts-nál Rákóci-ut Telefon. 630.</p>	<p>Táray Sándor telefon 558. telefon 558. NAGYVÁRAD Körözs-utca 11. sz. Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.</p>	<p>NE ADJUK pénzünket idegen cégnek, vegyünk lánckútat MÁRKUIZ JÓZSEFNÉL Akadémia-u. 1. sz.</p>
<p>Czukrász sütemények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközöltenek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedíálás. Molnár János cukrász Kolozsvári-u. 50.</p>	<p>Keresse föl Haás Simon rövidáru férfi- és női divat-üzletét Szent János-utca 46. gyógyszer-tár mellett, hol hallatlan olcsó árban lehet vásárolni.</p>	<p>A „Nagyvárad Torna Club” Clubhelyisége Kolozsvári-utca 50. szám alatt a „Varga féle” Magyar Király kávéházban.</p>	<p>Udvari kávéház családok kellemes szórakozó helye. Esténként Bebe Kálmán teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat Szt. László-tér és Zöldfa-utca.</p>	<p>FELDSTRICK KÁLMÁN könyvkötészet és dobozgyártása NAGYVÁRAD, Rákóci-ut, Moskovits palota Biharmegye és N.-Várad város kir. ítélőtábla és a megyei főszolgabíróságok és körjegyzőségek szerződéses szállítója.</p>
<p>ROZSNYAY JÓZSEF mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77. Európa nagyobb városában évek során át szerzett gyakorlati ismereteim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak-tudással a leppontosabban elvégezhetem. Készítek továbbá: modern háló, szalon, bútor és üzleti-berendezéseket, portálakat, lakás- és kastély-berendezéseket minden still és kivitelben a legszolidabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. úri közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem. Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.</p>	<p>Szántó Dezső első nagyvárad REDÖNY- GYÁRA Rulikovszky-ut TELEFON 491.</p>	<p>Gsoda elarusítás!!!! Partiba vettem, szőnyeg, ágy és asztal garnitúr, rumberger vászon, se-lyem és csipke dolgokat. Félárba árusítom. Löwinger Márton versenyáruháza Kert-u. 1. sz.</p>	<p>Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb Horvát Béni mechanikusnál, Kossuth Lajos-utca 18. Az összes alkatrészek állandóan raktáron. TELEFON 1038. szám.</p>	
<p>Haas Lajos Gáz és villanyberendezési vállalat. Elvállal mindennemű gáz és villanyszereléseket és jókarbantartását. TELEFON 1038. sz.</p>	<p>PENCZ JÁNOS (cipész, szakiparos.) NAGYVÁRAD, Szt. János-u. 34. Készít mérték szerint úri és női (Orthoepéd cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhoz jövök.</p>	<p>Petry Árpád órák- és műszerész Nagyvárad, Rákóci-ut 9. Tarfoly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben. Mindennemű műszerész munkák szakzerű javítása elfogadtatik.</p>	<p>Alapított 1880-ban Schopper György utóda veje Rohoska Pál Villanyerőre berendezett gépjávitó, vas és rézöntőde NAGYVÁRAD, Sánc-utca 22. sz.</p>	
<p>Mayer Lajos kárptos és diszító GYAR-U 1 SZÁM. Elvállal minden e szakmába vágó munkát jutányos árban. Levelezőlap meghívásra azonnal jövök. Állandóan készmunka kapható.</p>	<p>A NOVEMBERI költözködésekkor a legcélszerűbb HIRNM. és FIA villamosági vállalatához fordulni Kossuth Lajos-u. 16. sz. Nagy csillárraktár. Telefon 10-54. Telefon 10-54.</p>	<p>Györy Sándor villanyerőre berendezett késes és köszörűdéje Kert-utca, 4. szám. Elvállal mindennemű speciál köszörűléseket és javításokat, haj- és szakál vágó és lönyíró gépet, zsillette és mindenféle más borotvák köszörülését pontosan eszközöl.</p>	<p>Moly irtó szerek rovarper, poloska tinktura, s többféle háztartási cikkek parket beeresztő viaszok kaphatók VADÁSZ ALBERT „Angyal” drogeriában BÉMER-TÉR.</p>	
<p>Fotbal cipők, gumi térdvédők, dresszek a legolcsóbban kaphatók Lefkovits és Kácsér Zöldfa-u., cipő, kalap és uridivat áruházában.</p>	<p>Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek világitási felszereléseit, csengő házi telefon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világitási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít SZENES SÁNDOR villamos berendezési vállalata Szalárdi-u. 9. Költségvetéssel díjtalanul szolgálók, meghívásra azonnal jövök.</p>	<p>Reisinger József mechanikai gép és fegyverjavító műhelye Sas palota zöldfa passzáz, a hol a legprecízebb eszterga és gépmunkák készülnek.</p>		